

TRÆNGT BØRNETEATER

Kommunalreform, ny egnsteaterlovgivning og ændrede vilkår for refusion presser det danske børneteatermiljø, der i april mødes til festival i Næstved.

FOKUS: RÅDIGHEDSREGLER

DSF arbejder ad flere spor for at gøre tilværelsen mere tålelig for de scenekunstnere, der i øjeblikket jages ud i fuldtidsjob i andre brancher. Læs hvordan.

TEATER-MARATON

Aarhus Teater står foran afslutningen på maraton-forestillingen om familien Gregeresen, som også for instruktør Christoffer Berdal har været en kæmpe satsning.

FEBRUAR 2008 #02

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

**LEDELSE AF KUNSTNERE
TILLID OG ENGAGEMENT
ER AFGØRENDE**

**STRATEGISK DANSE-SATSNING
GAV NYT EGNSTEATER**

DET MEST PÅTRÆNGENDE TEATERPOLITISKE EMNE LIGE NU?

"Det er dagpengesituationen, fordi det påvirker teaterproduktioner i alle miljøer. Reglerne er nu så stramme, at skuespillere er nødt til at tage fast arbejde mellem produktionerne, og derfor kan hverken de eller teatrene være sikre på, om der er folk til at lave forestillinger. Det er en ændring i en mange-årig kultur, hvor man så lidt gennem fingre med kunstnere. Det betød også, at da vi sad i Scenekunststudvalget og skulle tildele midler til projekter, så sendte vi faktisk afslag af sted med en bevidsthed om, at det kunne betyde, at mennesker måske ville ryge helt ud af branchen nu. Det er helt klart blevet sværere både at få støtte og at uddele den."

Mikkel Harder Munck-Hansen, formand for Scenekunststudvalget til Kristeligt Dagblad

Billig Studieforsikring i RUNA www.runa.dk

RUNA tilbyder en særlig fordelagtig studieforsikring.

Forsikringen består af to dele:

- 1 Familiens Basisforsikring, som forbrugerrådet anbefaler
- 2 Ulykkesforsikring

Familiens Basisforsikring har en udvidet dækning på en række områder:

- Brilleforsikring.
- El-skadedækning ved f.eks. kortslutning i stereoanlæg, video, PCer m.m.
- Psykologisk Krisehjælp.
- Rejseforsikring Verden inkl. Afbestillingsforsikring, som dækker hele husstanden - året rundt - på alle ferie- og studierejser i hele verden (uden for Danmark) i indtil 60 dage.

Hertil kommer den almindelige dækning som f.eks. indbo, tøj, dine bøger og andre personlige ejendele ved brand, tyveri og vandskade.

Ulykkesforsikringen har en invaliditetssum på 1 mio. kr. og giver dækning fra en invaliditetsgrad på 5%. Udgifter til tandbehandling efter ulykkestilfælde er uden summæssig begrænsning.

Øvrige forsikringer - herunder bilforsikring

Udover studieforsikringen kan vi også forsikre dit hus, sommerhus og bil. RUNAs bilforsikring hører til blandt landets billigste. RUNAs bilister har mange fordele:

- Elitebilist efter 4-6 års kørsel - afhængig af din alder.
- Præmien nedsættes én gang årligt - uanset antal skader.
- Når elitetrin er nået, bliver du stående dér.

RUNA FORSIKRING A/S

Sendes
ufrankeret.
Modtageren
betaler portoen.

RUNA FORSIKRING A/S

Farvergade 17

+++ 0857 +++

1045 København K

Kun for medlemmer af Dansk Skuespillerforbund

- ☐ Jeg vil gerne have tilsendt materiale om RUNAs særlige studie/uddannelsesforsikring.
- ☐ Jeg vil gerne kontaktes telefonisk for et uforpligtende tilbud på mine forsikringer.

Igangværende uddannelse

Uddannelsessted

Navn

Adresse

Postnr.

By

Tlf. privat

Træffes bedst kl.

FEBRUAR 08:

TEKNIK OG ATTITUDE

Hele 92 procent af forbundets medlemmer vurderer, at lønforhandlingen har betydning for, hvilken løn, man får. Forhandlings-ekspert Solveig Schmidt giver gode råd.

s. 4

PRIMADONNA-LEDELSE

Hvis instruktøren fedtspiller og mangler engagement, står scenekunstnerne af. Det konkluderer ledelsesforsker Helle Hein, der i det seneste år har studeret ledelse af kunstnere ved prøverne på Det Kgl. Teaters scener.

s. 6

LEGATER TIL 13

13 scenekunstnere har netop modtaget legater fra Dansk Skuespillerforbund til kunstnerisk udvikling og andre projekter.

s. 12

DAGPENGESAG ANGRIBES PÅ FLERE MÅDER

Forbundet arbejder af flere spor på at forbedre vilkårene for scenekunstnerne på arbejdsmarkedet. Læs hvordan og få en række gode råd til, hvordan du tackler jobcentrenes krav.

2. sektion

SATS GAV EGNSTEATER

Et flerårigt strategisk og målrettet arbejde har resulteret i, at Åben Dans fra nytår blev egnsteater i Roskilde.

s. 14

MARATON-FORESTILLING I MÅL

Aarhus Teater står foran afslutningen af den årelange satsning på historien om familien Gregersen. Med en syv timer lang forestilling sætter instruktør Christoffer Berdal og skuespillerne punktum.

s. 16

ELEVER SKAL UDDANNES TIL KUNST

De kunstneriske uddannelser skal holde fast i et ambitiøst kunstnerisk niveau og lade andre om at hjælpe de nyuddannede med at klare sig på arbejdsmarkedet, skriver formand Henrik Petersen i sin leder.

s. 23

Leledelsesforsker Helle Hein. Foto: Christian Als / Scanpix

6

Åben Dans, med bla. Ole Birger Hansen, Lise Høj Dahl og Sofia Karlsson. Foto: Björn Ross.

14

'Faste Forhold' Aarhus Teater. Med bla. Kristine Nørgaard og Claes Bang. Foto: Søren Malmose

16

LØNFORHANDLING:

TEKNIKKEN ER LET ATTITUDEN ER SVÆR

DEN MERE TEKNISKE DEL AF LØNFORHANDLING ER MEGET LET AT LÆRE. DET ER ATTITUDEN – VIRKELIG AT MENE SIN FORHANDLING – DER ER DEN SVÆRE DEL. ISÆR FOR KUNSTNERE OG KVINDER, SIGER LØNFORHANDLINGS-EKSPERT SOLVEIG SCHMIDT.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

Evnen til at præstere en god lønforhandling har betydning for, hvilken løn du ender med at få. Det mener hele 92 procent af de adspurgte scenekunstnere i lønanalysen "Løn og Køn". Og det har de fuldstændig ret i, siger Solveig Schmidt, der er journalist, i mange år har undervist i lønforhandling og er forfatter til bogen "Lønforhandling for kvinder".

Til gengæld kan alle lære den tekniske del af en god lønforhandling.

"De fleste synes, at det er svært at forhandle løn, hvis de ikke har prøvet det før. Men faktisk er den tekniske del af det – selve håndværket – utrolig let at lære. Det, der er svært, er holdningen og attituden – det at vise, at man virkelig mener det alvorligt."

Og her har mange kunstnere – og mange kvinder – en særlig udfordring.

"Der er nogle fag, hvor man synes, at sagen er så vigtig, at det nærmest er et kald. At kunsten, rollen, det at afprøve et projekt er mere vigtigt end lønnen i sig selv. Det gør, at det kan være svært at mene sin lønforhandling alvorligt. Jeg synes, det er en falsk og kunstig modsætning. Bare fordi det, I laver, er spændende og vigtigt, skal I vel ikke have en dårlig løn for det.

Vel snarere tværtimod. I vier jeres liv til det, og det skal anerkendes med en god løn," siger Solveig Schmidt.

DE FEMININE TRÆK

Blandt de 1160 scenekunstnere, der har medvirket i skuespillerforbundets lønanalyse, er der enighed om, at branchens mænd er bedre til at forhandle end kvinderne. Det fremhæves i de mange interviews som en væsentlig faktor i forklaringen af de generelle lønforskelle mellem mænd og kvinder i branchen.

Solveig Schmidt gør en dyd ud af ikke at fokusere på biologisk køn, når hun taler lønforhandling. I stedet er der feminine og maskuline træk, og begge dele findes hos både mænd og kvinder. Hvis de feminine træk dominerer for meget, kan det hæmme evnen til at forhandle.

"Der kan sagtens være mænd, som har mange feminine træk, og de vil have præcis de samme problemer som mange kvinder. Men selvfølgelig er det rigtigt, at kvinder har flest feminine træk. Det er f.eks. et feminint træk at tænke i grupper, fællesskaber og helheden. Det er mere maskulint at ville vise sig selv og alle andre, at man er fantastisk. Og det sidste er et bedre udgangspunkt for en lønforhandling," siger hun og tilføjer:

"Mange kvinder har rigtig svært ved at sætte lys på sig selv, sådan som man gør ved en lønforhandling. De vil gerne anerkendes og ses af andre. Deres drømmeforhandling er, at chefen af sig selv kommer hen og siger: Nej hvor går det godt, jeg synes, du skal have mere i løn."

Solveig Schmidt anbefaler alle – både kvinder og mænd – at gå til lønforhandlingen som en professionel arbejdsopgave. Det gør arbejdsgiverne nemlig.

"De forbereder sig, diskuterer løn og angriber det som en opgave. Og det bør kunstnerne også gøre."

Til gengæld mener hun ikke, at scenekunstnerne står i en særlig situation, fordi de ofte er tidligere kolleger eller endda bekendte med den teaterdirektør, de forhandler med.

"Det er ikke anderledes end for ekspedienten i en Matas-forretning i en lille by. Vi står alle over for udfordringen at skulle forhandle med nogen, som vi gerne vil være gode venner med bagefter."

LØNSTATISTIK OG ÅBENHED ER VIGTIG

Et vigtigt redskab i forberedelsen til opgaven er en lønstatistik, som den forbundet arbejder på i øjeblikket. Det giver en genemsigtighed omkring lønniveauer både for den enkelte kunstner, der skal til forhandling, og for forbundet, der kan tage mere principielle løndiskussioner op – f.eks. ligestilling.

"Hvis I ikke – både forbundet og den enkelte kunstner – har fokus på lønforhandling og lønudvikling i disse år, hvor samfundet flyder med penge, så er der en stor risiko for, at I bliver snydt. De penge, som arbejdsgiverne og de bevilgende myndigheder ikke behøver bruge på lønninger, dem bruger de jo bare på noget andet," siger Solveig Schmidt.

Hun tilføjer, at det er vigtigt, at scenekunstnerne tænker pensionsindbetalinger ind i lønnen, også selv om de primært arbejder freelance.

"Det ser ikke godt ud med pensionen i branchen. Hvis ikke I får lavet jer nogle bedre ordninger, så er der altså mange, der ser frem til at blive fattige som ældre. Man bør gå til lønforhandling og sige: Det kan godt være, at jeg ikke skal være her så længe, men oven i min løn vil jeg gerne have, at I indbetaler så og så meget på min pensionsordning."

Solveig Schmidt peger på, at rådgivning omkring pension også bør være et indsatsområde for skuespillerforbundet. ■

DERFOR SYNES KVINDERNE, DET ER SVÆRT

- Der er ikke mange penge i branchen, derfor er det vanskeligt at fremsætte store lønkrav.
- Det er svært at holde fast, når arbejdsgiveren siger, at der ikke er råd til mere.
- Følelser og forhandling blandes sammen.
- Det er ubehageligt at skulle sælge sig selv.
- Usikkerhed omkring, hvad man er værd.
- Tror der er en risiko for at ryge ud, hvis man forlanger mere i løn.

Kvindernes egne udsagn i "Løn og Køn"

HELE LØNANALYSEN "LØN OG KØN" KAN SES PÅ WWW.SKUESPILLERFORBUNDET.DK UNDER FAGLIG SERVICE OG RAPPORTER OG PJECE.

SOLVEIG SCHMIDT

GODE RÅD FRA EKSPERTEN

FORBEREDELSEN

- **SÆT PRIS PÅ DIG SELV I HVERDAGEN OG VÆR SYNLI**
- **FIND DE NØDVENDIGE TAL:** HVAD TJENER KOLLEGERNE, OG HVAD ER NIVEAUET I DET OMGIVENDE SAMFUND.
- **SÆT DIG ET MÅL:** HVAD VIL DU GERNE HAVE, OG HVAD BØR DU MINDST KUNNE FÅ.
- **HAV ALTERNATIVER:** NÅR DU IKKE KAN KOMME LÆNGERE MED LØN OG PENSION, ER DER SÅ ANDRE TING, DU VIL GERNE VIL HAVE. VÆR FANTASIFULD.
- **SÆT ORD PÅ DIG SELV:** ØV DIG I AT TALE PÆNT OM DIG SELV OG SÆT ORD PÅ DINE STYRKER.
- **DET GODE ARGUMENT:** VÆLG EN, TO ELLER TRE GODE GRUNDE TIL, AT DU SKAL HAVE MERE I LØN.

FORHANDLINGEN

- **MELD KLART UD:** FORTÆL ENKELT OG KLART, HVAD DU FORVENTER.
- **VÆR AMBITIØS:** GIV PLADS TIL INDRØMMELSER.
- **DET FØRSTE NEJ ER IKKE ET SVAR:** BLIV IKKE VRED ELLER SKUFFET – FORTSÆT MED LØFTET PANDE.
- **GENTAG DIG SELV:** STÅ FAST PÅ DIT KRAV OG DINE GODE ARGUMENTER.
- **ACCEPTER SPILLET:** SPIL, SELV OM DU IKKE KAN LIDE DET.
- **DÅRLIG STEMNING ER INGEN KATASTROFE:** TAVSHED OG RYNKEDE BRYN ER EN DEL AF SPILLET. SLÆK IKKE PÅ KRAVENE AF DEN GRUND.
- **LYT OG SPØRG:** HØR DE POSITIVE TING, OG LYT EFTER INDRØMMELSER.
- **VÆR TÅLMODIG:** LAD DIG IKKE PRESSE AF TID, OG TAG EN SIDSTE RUNDE, SELV OM DU ER TRÆT AF DET.
- **NÅ ET RESULTAT:** TAG UD GANGSPUNKT I DET, I KAN ENES OM. GIV DIG IKKE FOR HURTIGT. HVIS KASSEN ER TOM, AFTAL EN NY FORHANDLING.
- **AFSLUT ROLIGT OG I EN GOD TONE.**

FORSKER PÅ SCENEKANTEN

KREATIVT ARBEJDE OPSTÅR I ET RUM AF TILLID OG TRYGHED, HVOR BÅDE LEDER OG MEDARBEJDER TØR TRÆDE UD AF DERES KOMFORTZONE. DET MENER LEDELSESFORSKER [HELLE HEIN](#), SOM FRA SCENEKANTEN HAR FULGT SAMSPILLET MELLEM SCENEKUNSTNERE OG INSTRUKTØRER PÅ DET KONGELIGE TEATER.

Af Kirsten Weiss, journalist Foto: Christian Als

■ Hvis engagementet forsvinder, står kunstnerne af. Så er der kun mistilliden tilbage.

Sådan lyder den korte – og forenklet – konklusion på forholdet mellem scenekunstnere og deres kunstneriske ledere. Set fra en stol ved scenekanten.

"Instruktørens ledelsesstil er ikke så afgørende, som engagement, professionalismisme og inspiration. Jeg har oplevet både instruktøren, der råbte og skreg, og instruktøren, der stort set var tavs og ikke kunne eller ville besvare skuespillernes spørgsmål. Scenekunstnere er meget generøse, men kunstnerne står af, hvis de fornemmer, at instruktøren fedtspiller og ikke brænder for forestillingen. Så mister de tilliden og kobler instruktøren fra. Og så går det som regel rigtigt galt", siger Helle Hein, ph.d. og seniorforsker ved Institut for Ledelse, Politik og Filosofi ved Copenhagen Business School.

Hun har det seneste år fulgt prøverne i skuespillet, balletten og operaen på Det Kongelige Teater, der fungerer som hendes forskningslaboratorium. Her undersøger hun via iagttagelser og interviews med kunstnerne og deres chefer de vilkår for ledelse af entusiastiske ildsjæle, som gælder både på scenen og i stadig stigende grad også uden for teaterets mure.

Ønsket er at finde nye veje til ledelse af kreative medarbejdere. Og at gøre op med myten om, at kunstnere og andre kreative er det, der med et pænt ord kaldes "ledelsesfremmede" – og med et mindre pænt "primadonnaer".

De sidste er Helle Hein stødt på – men ikke i prøvesalen. Her har hun tværtimod mødt en flok dybt engagerede mennesker, der er drevet af stærke værdier og stiller op til det meste – blot ikke til en instruktør, der ikke brænder for det fælles projekt.

ÆDES OP

"Mange, især skuespillere, siger, at deres fornemste opgave er at stille sig til rådighed. Det mener de så alligevel ikke helt, for når de står på scenen vil de enormt gerne være medskabende i processen. Det vigtigste i det kreative arbejde er, at der opstår et trygt rum, hvor man går ind i en fælles søgeproces og søger at gå nye veje. Når skuespilleren spørger, og instruktøren svarer "det ved jeg ikke" – det er dér gejsten tændes, vel at mærke hvis tilliden er på plads. Hvis man skal skabe stor kunst, skal man turde træde ud af sin "komfortzone" – og det er ikke alle instruktører, der tør det. Eller formår at få kunstnerne til det. Nogle gange bliver det en så dræbende pæn og selvfed proces. Eller en proces, der er præget af en manglende kunstnerisk nerve eller nødvendighed," siger Helle Hein.

Hun karakteriserer de kreatives arbejde som et sted, hvor man kan hente dyb personlig tilfredsstillelse, måske er det endda den primære kilde til livskvalitet.

Men kreative sjæle ædes op, hvis de tvinges til at gå på kompromis med deres idealer eller udsættes for chefer, der ikke forstår kreativitetens væsen.

"Kreative medarbejdere har mindst lige så stort et behov for god ledelse, som alle andre. Men de forsvare deres værdier, og bliver man udsat for ledelse, der udfordrer værdierne, kan reaktionen være stærk," siger Helle Hein, der peger på at viljen til at gå ind i en søgeproces sammen med instruktøren er meget stor – hvis tilliden er på plads.

"Kunstnere vil gerne korrigeres og spørger gerne. Man hører meget sjældent et flabet "hvorfor", når en instruktør beder dem om at gå ud af en vej. Scenekunstnere er dybt professionelle, og den modstand, jeg har set i prøvesalen, handler om instruktører, der ikke opfattes som professionelle. For eksempel instruktører, der beder dem om igen at prøve noget, man allerede har kasseret – uden at forklare, hvorfor man taget det op

Den Kongelige Opera, 'Den glade enke'. Foto: Miklos Szabo

Den Kongelige Ballet, 'Caroline Mathilde' på billedet Kristoffer Sakurai og Susanne Grinder. Foto: Henrik Stenberg

igen. Hvis skuespillerne får en fornemmelse af, at instruktøren har mistet overblikket, så ryger tilliden,” siger Helle Hein, der har observeret små men klare forskelle i ledelseskulturen i de tre kunstarter.

HVOR SYNGER I PRAGTFULDT!

Hun pointerer, at det kunstneriske projekt er et meget personligt projekt, og at det derfor kan være følsomt at kommentere på kunstners præstationer – både i prøvesalen og på scenen. Men der kan spores forskelle kunstarterne imellem.

”Balletten er helt klart bedst til at skelne mellem teknik og kunst. Der er så meget teknik i balletten, og det er helt i orden at sige ”ved du hvad, de der piruetter skal vi lige have arbejdet på”, selv om danserne da også indimellem klager over, at de bliver dansemaskiner og ikke mennesker.”

”I operaen er det dirigenten og ikke instruktøren, der kan kommentere på f.eks. sangteknikken, med mindre det da er en operasanger, der selv instruerer,” siger Helle Hein, som har oplevet en ikke-operauddannet instruktørs bemærkning om, ”hvor synger i pragtfuldt”, blot blive mødt med en hovedrysten.

Her rangerer den professionelle indsigt over alt andet.

”Skuespillet er måske nok den kunstart, hvor det er sværest at etablere et skel mellem teknik og kunst – måske fordi danske skuespilleres teknik i så høj grad er bundet op på dem selv som personer. Til gengæld er det ikke så væsentligt, om instruktøren er skuespilleruddannet. Men man oplever, at kunstnerne kommenterer på, om instruktøren er uddannet til at instruere. Især de autodidakte instruktører stilles der mange spørgsmål ved,” siger Helle Hein, der peger på, at det kan være svært at vurdere, om frustrationerne altid har rette adresse.

VISNER INDVENDIG

”Skuespillere vil spille skuespil. For mange af dem er skuespillet den primære kilde til livskvalitet og til at mærke livet, og folk visner indvendigt, når de ikke bliver brugt. Også selv om de godt forstår de praktiske hensyn til repertoireplaner og andre kolleger. Man kan ikke spille den store rolle hver gang.”

”Men frustrationerne slår indimellem ud i en form for ”frustrationsregression” – og så brokker man sig over småting. Det er her man som iagttager indimellem må tage sig i at tænke ”come on, hvis du er her for kunstens skyld, hvorfor brokker du dig så hele tiden over kantinens åbningstider”, siger Helle Hein, der mener, at mange af frustrationerne dækker over, at kunstnerne ofte befinder sig i et kunstnerisk ledelsesvacuum.

”På teateret er man rigtig dygtig til alt det administrative og økonomiske, men man forsømmer indimellem at skabe et kunstnerisk inspirerende rum uden for prøvesalen. Kunstnerne taler sammen på tomandshånd, men diskussionerne om kunstens væsen er ikke initieret af ledelsen,” mener Helle Hein og understreger, at det er en ledelsesopgave at skabe en følelse af at være del af et kunstnerisk rum. Og ikke blot en medarbejder, der i prøvesalen skal skabe stor kunst til sæsonens repertoire.

”Hver sidder med deres eget lille projekt, og man forsømmer at opbygge et fagligt miljø, hvor det er kunsten, det drejer sig om. Man kan undre sig over, hvor lidt, man taler om kunst på et teater!” ■

PRIMADONNAERNE – IFØLGE HELLE HEIN

- Primadonnaen er styret af et kald og af stærke faglige værdier
- For primadonnaen er arbejdet en vigtig kilde til at søge efter mening, identitet og livskvalitet
- Primadonnaen er den ene side af et janushoved – den anden side er den kreative entusiast
- Primadonnaer er ikke ledelsesfremmede – de har på nogle punkter et større ledelsesbehov end andre medarbejdertyper
- Primadonnaer reagerer stærkt på ”forkert” ledelse
- Primadonnaerne sætter selv niveauet for deres performance – og de sætter et højt niveau!
- Primadonnaer vil ikke performe under standard og reagerer stærkt, hvis de tvinges til at gå på kompromis med kvaliteten og niveauet

GODE RÅD TIL LEDERE AF KREATIVE MEDARBEJDERE

- Lederens opgave er at give næring til den kreatives kald – og at skabe rammer for det.
- Faglighed, inspiration og generøsitet er centrale elementer.
- Der er ikke nogen bedste ledelsesstil – men gængs managementtænkning må aldrig stå alene.
- Demokratisk ledelse er ikke altid effektiv – kreative medarbejdere efterspørger også mere autoritær ledelse.
- Ledelse er baseret på faglig autoritet – ikke på formel magt.
- Kreative menneskers faglige og personlige værdier smelter sammen. Derfor bliver ledelse meget indgribende.

Den Kongelige Skuespil, 'Bunbury' på billedet Birthe Neumann. Foto: Per Morten Abrahamsen

TRÆNGT BØRNETEATER TIL FESTIVAL

KOMMUNESAMMENLÆGNING OG ØGET RAMMESTYRING ER MED TIL AT PRESSE LANDETS BØRNETEATRE, DER I APRIL MØDES I NÆSTVED KOMMUNE TIL VERDENS STØRSTE BØRNETEATERFESTIVAL.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

Hos Teatercentrum er der i øjeblikket mere travlt end normalt op til Børneteaterfestivalen, der i år holdes i Næstved Kommune den 6.-13. april. Kommunalreformen har mange steder opløst det gamle netværk af formidlere af børneteater. Nye mennesker sidder med indkøb af børneteater, og opgaven er de fleste steder blevet centraliseret. Lige nu er Teatercentrum i tæt samarbejde med kommunerne i fuld gang med at få etableret den ny struktur, der fremover skal indkøbe børneteater til kommunerne.

"Tidligere havde vi 274 kommuner, hvor det var organiseret vidt forskelligt. Nogle steder var det en person i forvaltningen, der sad med opgaven, andre steder en bibliotekar og andre steder igen bestemte den enkelte skole selv. Vi havde et helt autonomt formidlernetværk, der var opbygget igennem 40 år, og det blev slået i stykker i kølvandet på kommunalreformen," siger Henrik Køhler, sekretariatsleder i Teatercentrum og tilføjer:

"Mange steder er de nye ansvarlige nu udpeget. Det er typisk helt nye folk, der ikke kender til procedurerne. Vi forsøger at hjælpe dem med materiale og information, og så leger vi Kirsten Giftetkniv mellem de nye folk og de gamle formidlere, så vi får mest mulig know how bragt med videre. Det gør vi bl.a. på en række dialogmøder, og så tilbyder vi vores assistance i det hele taget."

EGNSTEATER MED FORBEHOLD

Forvirringen i kølvandet på kommunalreformen har også kunnet ses i en nedgang i antallet af solgte forestillinger i 2007 og 2008. Og selv om formidlernetværket er ved at være etableret, så kan dykket mærkes på pengepungen hos teatrene i år og næste år, vurderer både Teatercentrum og Børneteatersammenslutningen (BTS).

Også den nye lovgivning omkring egnsteatrene, hvor den automatiske refusion på 50 procent fra staten er afløst af en fast ramme, der fordeles imellem egnsteatrene, presser børneteatrene.

"Over halvdelen af landets egnsteatre er børneteatre eller både børne- og voksenteatre, og de frygter for konsekvenserne af rammestyningen. Vi har fået henvendelser fra flere teatre, der ved genforhandling af deres kontrakt med kommunen, mødes af krav om nye forbehold i kontrakten. Forbehold der gør teatrenes fremtid og økonomi mere usikker, fortæller Jørgen Carlsund, der er formand for BTS.

Også refusionen på 50 procent af de kommunale indkøb af børneteater er under pres. Hidtil har en kommune automatisk

fået refunderet halvdelen af de penge, den brugte på indkøb af børneteater. Men stadig flere steder slutter kommunerne sig sammen i større kulturregioner, og til dem giver staten et fast rammebeløb, som regionen så selv skal fordele.

"Det lyder jo umiddelbart positivt, at man lægger administrationen ud i kommunerne. Men det betyder, at et lokalområde ikke kan satse på børneteater, uden at opbruge refusionsrammen. Samtidig kan de kommuner, der ikke er med i en kulturregion, f.eks. København og omegnskommunerne, stadig automatisk få refunderet 50 procent. Stadig flere kommuner slutter sig sammen i kulturregioner, og med tiden vil hele landet måske være dækket. Så vil man med en administrativ ændring have lagt loft over statens støtte til børneteater, siger Henrik Køhler.

SALGET ER ENTEN...ELLER

Henrik Køhler håber, at der på trods af forandringerne i kommunerne vil møde rigtig mange indkøbere af børneteater op på festivalen i Næstved, hvor omkring 100 professionelle børne- og ungdomsteatre præsenterer mere end 170 forskellige forestillinger. Der bliver samlet 550 opførelser.

"Vi gør i hvert fald, hvad vi kan for at få alle de nye til at komme. Og jeg er sikker på, at en del mennesker fra det gamle formidlernetværk også vil møde op. Vi afholder i forbindelse med festivalen en konference for kulturpolitikere og kulturchefer om kultur for børn i de nye storkommuner."

Fremtidens børneteater – hvor bevæger teatret sig hen – er emnet for en workshop for teaterfolkene i løbet af den uge, hvor hele Danmarks børneteater vises frem. I tiden efter festivalen vil det vise sig, hvordan salget går, og hvilke forestillinger, der falder i indkøbernes smag. Men også her er der en forandring i gang, siger Jørgen Carlsund.

"På grund af de større kommuner forventer jeg, at der bliver købt et større antal af enkelte forestillinger – og ikke så mange forskellige forestillinger. En tendens der har været stigende de senere år. For ti år siden var salget jævner fordelt mellem teatrene. Nu sælger nogle meget, og andre næsten intet. Det kan føre til mindre bredde og mindre mod til at satse på smalle forestillinger, og det vil blive lidt sværere at være et nicheteater." ■

SELVANGIVELSE FRA BØRNETEATRENE

BTS er i år begyndt at lave en årlig statistik over salget af børneteater – en slags selvangivelse, hvor teatrene skal indberette, hvor mange forestillinger, de spiller. Baggrunden er et ønske om at have præcise og sammenlignelige tal år for år, der kan dokumentere, hvordan det går med børneteateret i Danmark. Ifølge formand Jørgen Carlsund kan tallene også bruges til at sætte fokus på arbejdet med børnekultur i kommunerne og kulturregionerne.

Forestillingen "Fejl" på Corona La Balance. På billedet ses Ingrid Tranum. Foto: Jens Hemmel

BØRNETEATRENE FINDER SELV STØTTE

Når de offentlige kroner ikke rækker langt nok, er børneteatrene tvunget til at finde økonomiske midler alternative steder. Og det er de rigtig gode til, viser en undersøgelse, som Børneteateravisen har lavet. Det kan være donationer fra fonde, sponsorater fra erhvervsdrivende og samarbejdspartnere, udlodninger fra kommunernes kulturpuljer og meget andet. Undersøgelsen blandt 56 medlemmer af BTS's teatre viser, at 44 af disse teatre i sæsonen 2006-2007 samlet modtog mindst seks mio. kr. i alternative tilskud. Tallet for sæsonen 2007-2008 var 5,6 mio. kr. 19 teatre svarede, at de ingen alternativ støtte fik. Tre svarede ikke på spørgeskemaet.

Jens Krogsgaard og Ann Petersen i 'Fidelio'. Den Jyske Opera.
Fotograf Anders Bach

LEGATER TIL 13 SCENEKUNSTNERE

**DANSK SKUESPILLERFORBUND UDELTE VED EN FESTLIG RECEPTION I TEATERHUSET
DEN 22. FEBRUAR LEGATER TIL 13 FORSKELLIGE SCENEKUNSTNERE.**

Alle legaterne er på 40.000 kr., og tre af dem gik til skuespillere. **Michael Moritzen**, skal bruge pengene til at få den nødvendige arbejdsro for at skrive en bog om det at være skuespiller. Det er en interviewbog, hvor han igennem samtaler med en række skuespillere belyser processer, valg, konflikter og arbejdsmetoder.

Skuespiller **Hassan Preisler** modtager et legat til et ophold i New York, hvor han vil studere og arbejde med "color blind" og "unconventional" casting samt multikulturel ensembleudvikling på tre større teaterscener i byen. Hassan Preisler er af Kronprinsesse Mary udnævnt til kulturambassadør i en kampagne iværksat af Institut for Menneskerettigheder, der sætter fokus på at inkludere minoriteter i vores samfund.

Også skuespiller **Pernille Sørensen** modtog et legat fra skuespillerforbundet. Hun skal bruge pengene til et ophold på Keith Johnstone's sommerskole i Calgary i Canada og en efterfølgende træning med nogle af hans relaterede impro-grupper i London. Pernille Sørensen har som mål at arbejde aktivt for at højne agtelsen for improviseret teater i Danmark.

På musicalområdet modtog **Charlotte Guldberg** et legat til en tur til New York, hvor hun skal arbejde med en kombineret sang- og dramalærer, træne dans samt følge de åbne timer hos Lee Strasberg.

Rasmus Fruergaard skal også til New York for sine legatpenge for at arbejde med Acting-Songs, dansetræne og blive inspireret af forestillingerne på Broadway.

Musicalperformer **Anette Nørgaard** er flyttet til New York for at uddanne sig på en musicalskole her. Til dette modtog hun et legat fra Dansk Skuespillerforbund.

To koreografer fik legater. Det var **Lene Boel**, der fik penge til at understøtte hendes ønske om fordybelse og arbejdsro.

Klara Elenius modtog et legat, der skal anvendes til hendes fortsatte udforskning af dansefilm-mediet.

Danserne **Carolina Bäckman** og **Eve Garnier** fik også hver 40.000 kr. For Carolinas vedkommende skal legatet bruges til bl.a. at udvide hendes færdigheder som medskabende danser i henholdsvis New York og Wien.

Eve Garnier skal bruge legatet til en rejse til Montreal i Canada og deltage i et internationalt danseseminar med henblik på fordybelse i dialogen mellem kroppen og musikken.

Operasanger **Ditte Højgaard Andersen** fik et legat, så hun kan indstudere de to store partier, hun har i den kommende sæson på Deutscher Oper i Berlin, med en af verdens førende coaches, englænderen Fiona McSherry. Der er tale om rollerne Sophie i "Rosenkavalieren" og Susanna i "Figaros Bryllup".

Ann Petersen har efter en periode på operaen i Graz i Østrig valgt at gå freelance. Hun får et legat, så hun har mulighed for at tage en periode fri og arbejde med dirigenten Philippe Jordan, der er kommende chef på Bastilleoperaen i Paris.

Jens Krogsgaard Jensen fra Den Jyske Opera får et legat, som skal hjælpe ham i processen med at skifte til de tungere roller, som han allerede har prøvet kræfter med. Han vil bruge legatpengene til at instudere hele "Tristan" og "Lohengrin" med to af verdens førende musikalske coaches inden for Wagner: Richard Trimborne i München og James Johnson i Bayreuth.

GENERALFORSAMLING

Forbundet indkalder til generalforsamling den 27. april. Se dagsorden og hvem der genopstiller.

NÅR DU INDGÅR KONTRAKT

Det er vigtigt, at du har en kontrakt i hånden, før du begynder at arbejde. Læs de gode råd fra juristerne.

BERLIN-TUR – ENSEMBLE

En rejse med fagligt indhold kan være med til at styrke teaterfællesskabet. Læs postkort fra Odense Teater.

2. SEKTION

SCENELIV

FAGSTOF • DEBAT • NYT FRA DSF / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

VI MÅ SELV TAGE STYRINGEN – TEMA OM DAGPENGE

- SÅDAN ARBEJDER DSF MED SAGEN
- NYT UDSPIL FRA REGERINGEN
- RÅD OM AT STÅ TIL RÅDIGHED

VI MÅ SELV TAGE STYRINGEN

DET POLITISKE KRAV OM EN STØRRE GRAD AF SELVFORSØRGELSE BLANDT KUNSTNERE ER IKKE EN DØGNFLUE I NOGLE ÅR MED HØJ BESKÆFTIGELSE, MENER FORMAND HENRIK PETERSEN. SAMMEN MED BESTYRELSEN ARBEJDER HAN AD FLERE SPOR FOR AT GØRE SCENEKUNSTNERNES TILVÆRELSE PÅ ARBEJDSMARKEDET MERE TÅLELIG, END DEN ER I ØJEBLIKKET.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

Skærpede krav til, hvad det vil sige at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, gør i forvejen dagligdagen for mange scenekunstnere mere eller mindre umulig i øjeblikket. Kravet om at søge fuldtids helårsstillinger kan ikke forenes med reelt at stå til rådighed for det kunstneriske arbejdsmarked. Dertil kom i januar et nyt udspil fra regeringen om at afkorte den periode, hvor man kan få supplerende dagpenge.

"Rigtig mange af vores medlemmer er pressede af den nye praksis, og vi får hver uge opringninger fra ulykkelige skuespillere, dansere eller sangere, der har svært ved at forene kravene fra jobcentrene med deres arbejde som kunstnere," siger Henrik Petersen, der i snart et år har talt med politikere i Folketinget for at få dem til at forstå det kunstneriske arbejdsmarkeds særlige natur.

"Jeg har talt med politikere fra alle partier, og egentlig oplever jeg en stor lydhørhed. Men der er bare ingen, der indtil videre har turdet tage det initiativ, der er nødvendigt. Og det skyldes primært, at der ikke er nogen, der har lyst til at gøre forskel på folk i dagpengesystemet," fortæller han og tilføjer:

"Vi argumenter med, at erhvervet har brug for en løsning. Teatrene, filmproducenterne, Danmarks Radio har brug for det, så de også fremover har kunstnere til rådighed. Mange af de undersøgelser, vi har lavet indenfor de senere år, viser, at det kunstneriske arbejdsmarked er økonomisk betydningsfuldt, ikke bare for de ansatte, men også for samfundet som helhed. Vi ved f.eks., at en af de væsentligste forudsætninger for at kunne tiltrække arbejdskraft regionalt, er, at man har et udbud af kultur på et vist niveau."

FLERE SPOR

Dansk Skuespillerforbund håber stadig på, at det er muligt at trænge igennem til politikerne og få skabt en fleksibilitet i det nuværende dagpengesystem

Henrik Petersen siger, at man er villig til at tale om alle typer af løsninger med politikerne, men at han ikke ønsker et reservat, hvor kunstnerne får lov at gå og passe sig selv, f.eks. kunstnernes a-kasse.

"En sådan ordning bliver sandsynligvis både dyr og dårlig for os. Og vi har ingen interesse i at isolere os fra resten af befolkningen på det her område. Kunstnerne fik først meget sent i historien en dagpengeret, og den skal vi ikke opgive. Vi ønsker at være omfattet af præcis den samme forsikring mod ledighed som alle andre. Vi appellerer blot til, at politikerne bliver klar over, at vores arbejdsmarked adskiller sig fra alle andre, fordi der stort set ikke findes faste helårsstillinger."

Samtidig med arbejdet for større fleksibilitet i dagpengesystemet arbejder forbundet sideløbende på at skabe en jobformidling, der passer sammen med de kunstneriske engagementer.

"Kald det kunstnernes vikarbureau eller jobbank. Vi ønsker at udbygge det arbejdsmarked omkring undervisning, kommunikation, kompetenceudvikling og konsulentarbejde, som det har vist sig, at folk med vores baggrund har helt særlige evner inden for. Målet er at få en lang række kortvarige job og projekter samlet i en pulje, hvor man så kan matche arbejdsgivere og skuespillere. Det skal være let tilgængeligt og systematisk, så der er noget i udbud hele tiden. Vi forsøger i øjeblikket at finde

samarbejdspartnere, skabe en ramme og en finansiering af det. Det vil være en måde, hvor vi kan begrænse dagpengesystemets styring og indflydelse på vores kunstneriske karriere," siger Henrik Petersen.

EN MERE TÅLELIG TILVÆRELSE

"Jeg er godt klar over, at mange medlemmer ikke vil elske den her løsning. Men efter min mening vil det være uansvarligt at køre ud af det spor, hvor vi alene kæmper for et dagpengesystem, som det så ud for 20 år siden. Det er der ikke længere politisk opbakning til. Kan vi få en bedre selvforsørgelse hos scenekunstnerne med kortere job imellem engagementerne i kunsten, så er det langt at foretrække frem for systemets rigide krav om at vi skal i helårsjob uden for branchen."

Men har I så ikke kastet håndklædet i ringen og sagt at kunstnerne ikke længere kan bruge dagpengesystemet?

Nej, det har vi bestemt ikke. Det er forsat vores mål at få indført en fleksibilitet i systemet, som tager hensyn til vores særlige arbejdsmarked, for der vil stadig være brug for dagpengene. Det er utopi at tro at en stribe engagementer og nogle supplerende job altid vil være en kabale, der går op året rundt. Hvis man f.eks. slutter en forestilling og starter prøver igen tre uger senere, så er det måske svært at udfylde de tre uger med et eksternt job. Men vi kan komme langt med den her model. Og jeg tror, at kunstnernes tilværelse vil blive mere tålelig end med de vilkår, de bydes i dag, siger Henrik Petersen.

Hans vurdering er, at kravet om stor selvforsørgelse, vil være et permanent krav i de næste mange år – også selv om ledigheden skulle stige igen.

"Vi er inde i nogle meget små årgange på arbejdsmarkedet, og nogle brancher vil mangle hænder i mange år fremover. Så det er et vilkår, vi må indstille os på at leve med i langt højere grad end tidligere," siger han. ■

En ny undersøgelse fra Artlab dokumenterer, at kunstnere kan fortsætte med at være til rådighed for det kunstneriske arbejdsmarked, når de kombinerer kunsten med supplerende beskæftigelse på andre jobområder.

Artlab har undersøgt beskæftigelsen hos 104 kunstnere, der har været igennem et afklaringsforløb på 6-20 uger.

Før forløbet på Artlab var **44,2 %** af deltagere helt uden beskæftigelse.

Seks måneder efter er **88,3 %** i beskæftigelse på hel- eller deltid.

Deltagernes gennemsnitlige beskæftigelse er steget fra 7,36 til 22,38 timer om ugen (heraf 51 % kunstnerisk og 49 % ikke-kunstnerisk arbejde). Blandt eksemplerne på deltagernes nye arbejdsliv er:

- Nytilflyttet klassisk sanger: Musicalrolle i Tivoli og operarolle på Det Kgl. Teater.
- Sanger skiftet til fast fuldtidsarbejde inden for it.
- Billedkunstner fik fast fuldtidsjob som billedkunstlærer på lærerseminarium.
- Musiker med høreskade opretter nyt internetbaseret nodeforlag.
- Musiker kombinerer kunst med abonnementssalg af aviser.

**! Den seneste udvikling:
Hold øje med hjemmesiden
www.skuespillerforbundet.dk**

FORSLAG: SKÆR I DE SUPPLERENDE DAGPENGE

REGERINGEN FREMLAGDE I JANUAR EN JOBPLAN, SOM INDEHOLDER EN MARKANT BEGRÆNSNING I DEN PERIODE, MAN KAN VÆRE PÅ SUPPLERENDE DAGPENGE. FORSLAGET MODARBEJDER SCENEKUNSTNERNES MULIGHED FOR AT BLIVE SÅ SELVFORSØRGENDE SOM MULIGT.

Regeringen foreslår en model, hvor man højst kan modtage supplerende dagpenge i 26 uger inden for en periode på 156 uger – uanset på hvilke betingelser, man er ansat i sit deltidsjob.

I dag kan personer uden opsigelsesvarsel modtage supplerende dagpenge i en ubegrænset periode. Personer med et opsigelsesvarsel kan modtage supplerende dagpenge i 52 uger inden for en periode på 70 uger.

"Meget tyder på, at indgrebet vil ramme de mange korttidsansættelser, vi har i branchen, og dermed særligt producenterne af film og tv. Samtidig vil de mange scenekunstnere, der i dag er rigtig gode til at supplere deres kunst med deltidsstillinger i beslægtede eller helt andre erhverv, kun kunne gøre det i en meget afgrænset periode," siger skuespillerforbundets formand, Henrik Petersen.

"Det gør det ikke lettere at blive selvforsørgende som kunstner. Når du har opbrugt din periode på supplerende dagpenge, har du valget mellem at søge en fuldtidsstilling i en helt anden branche eller at melde dig fuldtidsledig – der er intet midt imellem," siger Henrik Petersen.

Da dette nummer af Sceneliv blev lukket, var forhandlingerne om jobplanen, der indgår i finansloven, ikke afsluttede. På hånd havde både Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet udtrykt betænkelighed ved dagpenge-forslaget. ■

AKTUEL INFORMATION

BLANKBÅNDSMIDLER I 2008: BESTYRELSEN HAR BESLUTTET AT ÆNDRE PÅ KRITERIERNE FOR UDELING AF BLANKBÅNDSMIDLER I ÅR, OG DERFOR LIGGER ANSØGNINGSPROCESSEN EN MÅNED SENERE END NORMALT. I ØJEBLIKKET ARBEJDES PÅ EN REVISION AF KRITERIERNE OG VEJLEDNINGEN. BEGGE DELE VIL SNAREST BLIVE OFFENTLIGGJORT PÅ HJEMMESIDEN OG SELVFØLGELIG I NÆSTE NUMMER AF SCENELIV. MEN ALLEREDE NU KAN VI OPLYSE, AT FRISTEN FOR AT SØGE OM BLANKBÅNDSMIDLER ER DEN 15. APRIL 2008. HOLD ØJE MED HJEMMESIDEN!

SKATTEVEJLEDNING 2007: DEN NYE SKATTEVEJLEDNING FOR 2007 – TIDLIGERE ”SKATTEINDSTIKKET” – ER NU AT FINDE PÅ FORBUNDETS HJEMMESIDE UNDER ”FAGLIG SERVICE/SKAT OG SELVANGIVELSE”. HAR DU SPØRGSMÅL TIL DETTE, ELLER ØNSKER DU SKATTEINDSTIKKET TILSENDT, KAN DU KONTAKTE HEIDI HOLM MADSEN ELLER TINE FANGEL PÅ TLF. 33 24 22 00.

RÅD OM AT STÅ TIL RÅDIGHED

FØLER DU, AT JOBSØGNING UDEN FOR BRANCHEN TAGER FOR MEGET AF DIN TID, OG BLIVER DU STRESSET OVER KRAVENE FRA JOBCENTRENE. HER ER ET PAR GODE RÅD FRA FORBUNDET.

VÆLG EN BESKÆFTIGELSE, SOM HAR DIN INTERESSE

I dit CV skal du angive mindst en beskæftigelse med gode eller rigtig gode beskæftigelsesmuligheder uden for dit eget fag. Vælg stillingsbetegnelser, der er beslægtet med dit eget fag og som har høj beskæftigelse. Det kunne for scenekunstneres vedkommende f.eks. være kommunikation. Du kan se en oversigt over beskæftigelsesmulighederne i din region under ”Arbejdsmarkedsbalancen” på følgende hjemmesider:

- Beskæftigelsesregion Nordjylland: www.brnordjylland.dk
- Beskæftigelsesregion Midtjylland: www.brmidtjylland.dk
- Beskæftigelsesregion Syddanmark: www.brsyddanmark.dk
- Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland: www.brhovedstadensjaelland.dk

BEKRÆFT AT DU SØGER JOB

Når du er ledig, skal du mindst én gang om ugen bekræfte din jobsøgning på Jobnet. Det gør du ved at gå ind www.jobnet.dk og logge dig ind på ”Min side”. En god ide kan være at gøre det samme dag, som du skriver ansøgninger. Så glemmer du det ikke. Hvis ikke du bekræfter din jobsøgning mindst hver 7. dag, vil du automatisk blive afmeldt og dine dagpenge blive standset, indtil du igen bekræfter at du er aktivt jobsøgende.

Jobnet har en huskeservice du kan tilmelde dig, så du modtager en sms eller e-mail dagen før, du skal bekræfte. Denne service findes på ”Min side”, når du får din kvittering for, at du har bekræftet din jobsøgning. Det er stadig dit eget ansvar at bekræfte til tiden.

FIND SELV OPSLAGENE

Ved CV-samtalen vil du blive pålagt at søge to konkrete stillingsopslag, som du enten får af a-kassen, eller som du selv medbringer. Så længe du er ledig, forventes du at søge 4 fuldtids helårsstillinger om ugen. Find selv de stillinger, du skal søge – både til samtalen og efterfølgende. Så får du størst mulig indflydelse på tingene.

ARBEJD SYSTEMATISK

Systematisér den tvungne jobsøgning mest muligt. Betragt det som en arbejdsopgave, som du f.eks. lægger mandag formiddag. Her skriver du ansøgninger – skriv f.eks. en standardansøgning, som du kan rette til fra gang til gang. Du går også på nettet og laver det obligatoriske ugentlige tjek på Jobbank for at se, om der er henvendelser fra arbejdsgivere. Ser du et job i avisen, som du kan søge uden for dit eget fag, så gem den evt. i skuffen til den formiddag, som du har afsat til jobsøgning uden for branchen.

BRUG DIT EGET NETVÆRK

En systematisering og effektivisering af jobsøgningen uden for dit eget fag, kan frigøre noget energi til jobsøgning inden for scenekunsten. Brug resten af ugen til at dyrke netværk og kontakter inden for dit eget fag med det mål at få et job her. Uformelle kontakter, telefoniske henvendelser, mails og andet, der er rettet mod konkrete job, anerkendes som jobsøgning, hvis det er normen inden for det pågældende område. I kunstnerbranchen, hvor stillinger sjældent opslås, vil disse metoder ofte kunne anerkendes. Så husk at fortæl a-kassen om alt det, du gør for at skaffe dig arbejde inden for dit eget fag.

FIND KORTE ANSÆTTELSE

Find evt. selv kortere ansættelser, der kan passes ind mellem to engagementer. Jobkonsulenterne i FTF-A er i dialog med en håndfuld større arbejdspladser, som gerne vil tilbyde fleksible jobmuligheder, f.eks. korte ansættelser. Så ring evt. til FTF-A på telefon 70 13 13 12 og få hjælp.

Du kan ringe til Dansk Skuespillerforbund på telefon 33 24 22 00, hvis du har spørgsmål omkring jobsøgning og rådighedsreglerne. ■

DANSEPLENUM DEN 2. MARTS

KÆRE DANSERE OG KOREOGRAFER

**HUSK DANSEPLENUM D. 2 MARTS I
TEATERSALEN PÅ SANKT KNUDSVEJ
KL. 11.00 – 15.00**

DANSEUDVALGET INVITERER TRADITIONEN
TRO PÅ BRUNCH OG GODE DISKUSSIONER.

VI GLÆDER OS TIL AT SE JER.
HILSEN DANSEUDVALGET

NÅR DU INDGÅR EN KONTRAKT

**SOM SCENEKUNSTNER SKAL MAN KUNNE MERE END AT OPTRÆDE. NØGLEN TIL ET SUCCESFULDT
ENGAGEMENT LIGGER I SELVE KONTRAKTINDGÅElsen.**

Af Berit Lassen, jurist

Helt grundlæggende skal man som skuespiller nægte at udføre noget arbejde før der foreligger en underskrevet kontrakt. Dansk Skuespillerforbund oplever dagligt medlemmer, som mangler at få kontrakter på arbejde, de har udført, eller har underskrevet kontrakter, der stiller dem i uheldige situationer rent juridisk.

TJEK DIN ARBEJDSGIVER

Selvom Danmark er et lille land, så findes der rigtig mange arbejdsgivere indenfor film, medie- og teaterverdenen. Som arbejdstager kan du med fordel undersøge, om din kommende arbejdsgiver er underlagt en overenskomst.

En overenskomst er indgået mellem to eller flere parter, og Dansk Skuespillerforbund har gennem årene forhandlet overenskomster både på medieområdet og på teaterområdet. Det betyder, at du som medlem er sikret nogle grundlæggende arbejdsvilkår og minimumsgager, hvis du arbejder for en arbejdsgiver, der er underlagt en overenskomst. På forbundets hjemmeside vil du altid kunne finde den nyeste udgave af overenskomster på forskellige områder, samt tilhørende kontrakter. Hvis du ikke har held med at finde kontrakten på et bestemt område, så har du altid mulighed for at ringe til forbundet. Forbundet har nemlig herudover udarbejdet en række vejledende kontrakter, som man kan få udleveret. Det gælder f.eks. for indtaling af lydbøger, oplysningsspot, undervisningsvideoer og transmissioner af forestillinger.

Når en arbejdsgiver giver dig en kontrakt, kan du som medlem af forbundet altid kontakte os, hvis du vil have din kontrakt gennemlæst, inden du underskriver den.

INGEN MÅ ARBEJDE GRATIS

Du må ikke arbejde gratis. Selv i lavbudgetproduktioner skal du have en minimumsbetaling. Ved lavbudgetproduktioner på me-

dieområdet er det dog muligt at udskyde betalingen i visse særlige tilfælde. Hvis du skal medvirke i en lavbudgetproduktion, skal du altid benytte den kollegiale aftale vedrørende medvirken i lavbudgetproduktioner.

FILMEX

I forbindelse med medieproduktioner skal du i øvrigt være opmærksom på, at aflønning under forbundets minimumsgager ikke vil kunne danne grundlag for fordeling af blankbånd- og kabelvederlag fra Filmex. Kontrakterne fra ansættelser på medieproduktioner skal desuden sendes til Filmex, hvis du ønsker at modtage blankbånd- og kabelvederlag.

Du gør derfor dig selv en tjeneste ved at være omhyggelig, når du indgår kontrakter, for deres indhold har ofte betydning på rigtig mange områder.

HUSKELISTE

- Få en kontrakt inden du begynder at arbejde og tjek om arbejdsgiveren er forpligtet af en overenskomst.
- Undersøg om Dansk Skuespillerforbund har en standardkontrakt for det arbejde du skal udføre, enten ved at ringe til forbundet eller undersøge vores hjemmeside.
- Print eventuelt et eksemplar af hver standardkontrakt ud, så du har dem liggende og kan tage dem med hvis du bliver engageret til en opgave med kort varsel.
- Modtager du et honorar som svarer til minimumshonoraret?
- Få forbundet til at tjekke din kontrakt, inden du skriver den under, hvis du er i tvivl om dens indhold.
- Som medlem af Dansk Skuespillerforbund må du aldrig arbejde gratis.
- Send kopi af dine mediekontrakter til Filmex.

DANSK SKUESPILLERFORBUNDS 104. GENERALFORSAMLING

SØNDAG DEN 27. APRIL 2008 - KL. 13.00

I CAMP X RIALTO, SMALLEGADE 2, FREDERIKSBERG

FORELØBIG DAGSORDEN:

- PKT. 1 FORMANDENS BERETNING
- PKT. 2 PRÆSENTATION AF OPSTILLEDE KANDIDATER
- PKT. 3 ORIENTERING OM FILMEX
- PKT. 4 FORELÆGGELSE AF DET REVIDEREDE REGNSKAB
- PKT. 5 GODKENDELSE AF OVERENSKOMSTER/AFTALER
- PKT. 6 VALG AF BESTYRELSESMEDELMER
- PKT. 7 VALG AF REVISORER
- PKT. 8 FASTSÆTTELSE AF KONTINGENT
- PKT. 9 EVENTUELT

FØLGENDE BESTYRELSESMEDELMER ER PÅ VALG OG ER VILLIGE TIL GENVALG:

KATJA HOLM , LARS LIPPERT OG LARS HUNICHE.

FØLGENDE BESTYRELSESMEDELMER ØNSKER IKKE GENVALG:

HEINE GROVE ANKERDAL, ANNE VOIGT CHRISTIANSEN, PHILIPPE L. CHRISTIANSEN, HENRIK JANDORF OG LARS LØNNERUP.

FØLGENDE BESTYRELSESMEDELMER ØNSKER AT FRATRÆDE:

ANE MARIE FJELSTRUP.

FØLGENDE BESTYRELSESMEDELMER ER IKKE PÅ VALG:

JULIE CARLSEN, CHRISTIAN DAMSGAARD, LAURA KOLD, JOHANNES MANNOV OG INA-MIRIAM ROSENBAUM.

VALG AF KRITISKE REVISORER:

FORSLAG TIL GENVALG AF PAUL HÜTTEL OG HOLGER PERFORT.

OBS: NYE KANDIDATER TIL VALGENE KAN MELDE SIG FREM TIL 1. APRIL.

TILMELDELSEN SKAL VÆRE BILAGT EN PERSONLIG PRÆSENTATION PÅ MAX. ½ A4-SIDE

MED VENLIG HILSEN

HENRIK PETERSEN, FORMAND

SLUT MED NATIONALT BØRNETEATER

ORDNINGEN MED ET NATIONALT BØRNETEATER BLIVER SAMMEN MED PULJEN FOR NY DRAMATIK AFLIVET I DEN HANDLINGSPLAN, SOM KUNSTRÅDET PRÆSENTEREDE I JANUAR. HANDLINGSPLANEN ER STÆRKT PRÆGET AF, AT KUNSTRÅDETS SÅKALDTE FRIE MIDLER ER SKÅRET NED FRA 40 MIO. KR. TIL 15 MIO. KR.

FORMAND FOR KUNSTRÅDET MAD S ØVLISEN LEDSAGEDE DA OGSÅ OFFENTLIGGØRELSEN AF HANDLINGSPLANEN MED EN MARKANT BEKLAGELSE OVER, AT DER IKKE ER FLERE PENGE AT GØRE GODT MED. FORMANDEN FOR SCENEKUNSTUDVALGET MIKKEL HARDER MUNCK-HANSEN SLOG FAST, AT "DET ER DE EKSPERIMENTERENDE OG TVÆRKULTURELLE GENRER, DER BLIVER HJEMLØSE STØTTEMÆSSIGT".

DE FIRE INDSATSOMRÅDER I KUNSTRÅDETS HANDLINGSPLAN FOR DE NÆSTE FIRE ÅR ER: KUNSTEN OG GLOBALISERINGEN, KUNSTEN OG KOMMUNERNE, BØRN OG UNGES MØDE MED KUNST OG FORMIDLING AF KUNSTEN.

MAN KAN SE HELE KUNSTRÅDETS HANDLINGSPLAN PÅ WWW.KUNST.DK.

INTERESSANT AT FÅ INDBLIK I DEN DEMOKRATISKE PROCES

VED GENERALFORSAMLINGEN I 2007 BLEV SKUESPILLER JULIE CARLSEN VALGT IND I DANSK SKUESPILLERFORBUNDS BESTYRELSE. SCENELIV HAR SPURGT HENDE, HVORDAN DET FØRSTE ÅR HAR VÆRET.

Hvorfor stillede du op til bestyrelsen?

Grunden til jeg i sin tid sagde ja, da jeg blev opfordret, var, at jeg synes, vi er så pressede som kunstnere og som fag i det hele taget. Jeg var frustreret over, at vores forbund ikke var mere synligt i pressen og i forhold til sine medlemmer – og i stedet for at brokke mig i kulissen, måtte jeg jo se, om jeg ikke kunne være med til at påvirke noget ved min egen ydmyge indsats.

Hvilke forventninger havde du på forhånd?

Egentlig ikke så mange – andet end at glæde mig til at diskutere og forhåbentlig påvirke nogen og noget og dermed føle at jeg handlede i stedet for bare at være frustreret.

Hvordan har du oplevet bestyrelsesarbejdet i det første år?

Det har været super spændende og sjovt. Jeg har måske skulle bide mig i læben ind imellem – jeg glemmer nogle gange at der er talerække osv. på møderne, og at en demokratisk proces er langsom...

Kan man lære noget af arbejdet?

Ja, er du rigtig klog. Det har været dybt interessant at få ind-

blik i netop den demokratiske proces både fagforeningsmæssigt og kulturpolitisk... Hvordan takler vi pressen og politikerne? Hvordan får vi bedst vores ting igennem? Jeg vil jo stadig holde på, at vi ikke skal forsøge at tale som politikere, og at vi skal råbe højere – men til gengæld kan jeg også nu se, at der er situationer, hvor det bestemt ikke vil være en fordel. Dét, synes jeg, er dybt interessant.

Hvad vil du gerne udrette med arbejdet i bestyrelsen fremover?

Jeg vil rigtig gerne være med til at få politikerne til at forstå konsekvenserne af den politik, der føres fra beskæftigelsesministerens side – og få Brian Mikkelsen til at gå ind i sagen og hjælpe sine kunstnere.

Og så vil jeg rigtig gerne arrangere nogle aftener for bestyrelsen, hvor vi kan diskutere – og dermed blive samlet i tanken og dermed stærke og dynamiske! ■

HJÆLP TIL AT BEKRÆFTE JOBSØGNING?

HVIS DU ER LEDIG, SKAL DU MINDST HVER 7. DAG LOGGE PÅ JOBNET OG BEKRÆFTE, AT DU FORTSAT ER JOBSØGENDE, ELLERS KAN DU MISTE DINE DAGPENGE. HVIS DU IKKE SELV HAR EN COMPUTER – ELLER HAR SVÆRT VED AT BETJENE EN – KAN DU FÅ HJÆLP I FORBUNDSHUSET PÅ SANKT KNUDS VEJ NR. 26 HVER MANDAG MELLEM KL. 9 OG 12.

BUD PÅ NY TEATERLOV

EN SELVBESTALTET KOMMISSION VIL KOMME MED ET BUD PÅ EN NY TEATERLOV FØR SOMMERFERIEN. DET ER DEN TIDLIGERE KULTURBORGMESTER I KØBENHAVN TOM AHLBERG, DER HAR TAGET INITIATIV TIL KOMMISSIONEN, DER HAR DEN TIDLIGERE FORMAND FOR TEATERRÅDET BJØRN LENSE-MØLLER SOM FORMAND. MEDLEMMERNE AF KOMMISSIONEN ER ANGIVELIGT UAFHÆNGIGE AF TEATERLIVETS MANGE MILJØER.

”SIDEN DEN SIDSTE EGENTLIGE TEATERLOV FRA 1990 ER ALLE HIDTIDIGE FØRSØG PÅ AT SAMLE SIG OM EN FULDSTÆNDIG REVISION LØBET UD I SANDET OG HAR RESULTERET I DET KLUDETÆPPE AF LAPPELØSNINGER, DEN NUVÆRENDE LOV ER UDTRYK FOR,” SIGER TOM AHLBERG.

KOMMISSIONEN HAR COPENHAGEN BUSINESS SCHOOL (CENTER FOR KUNST OG LEDERSKAB) SOM FORSKNINGSPARTNER OG SEKRETARIAT. KOMMISSIONEN HAR SOM MÅL AT KOMME MED ET OPLÆG TIL NY TEATERLOV I JUNI. ARBEJDET KAN LØBENDE FØLGES PÅ HJEMMESIDEN WWW.TEATERLOV.DK.

DEN NUVÆRENDE TEATERLOV SKAL SENEST REVIDERES I FOLKETINGSÅRET 2008-2009.

Peter Plaugborg, Morten Christensen, Bjarne Antonisen og Beinta K. Clothier. Foto: Rikke Lyloff

ENSEMBLE- POSTKORT FRA

BERLIN

Vi sender jer lige et postkort fra Berlin – eller egentlig er det noget sludder, for vi er jo kommet hjem, så et postkort da. Nu er der jo ikke noget usædvanligt i at tage til Berlin på inspirationstur som skuespillere. Det usædvanlige var nok nærmere, at vi tog af sted med hele ensemblet på Odense Teater, dramaturgiat og teaterchef, lagde disse roller på hattehylden i toget, og gik i teateret, diskuterede og drak os fulde – ensemble.

Den form for fællesskab, sådan en tur giver, er sindssygt vigtig, når man som os tilhører en relativt lille del af skuespillerstanden, som bor i Odense, er fast tilknyttet det samme sted, og derfor konstant mødes på forestillinger på en af teatrets fem scener. Vi er freelancere på det samme sted, kunne man sige, hvis ikke vi passer på. Men der er jo en pointe ved at have et såkaldt fast personale, og den pointe blev tydelig i Berlin: Vi er vanvittig forskellige med ligeså mange drømme, som vi er ansatte (ca. 20). Vi har ligeså divergerende holdninger til, hvad godt teater er. Vi er kort sagt nøjagtig så individualistiske som alle andre skuespillere i dette land. Men vi er kolleger på samme arbejdsplads. Og vi er oven i købet mere end det, hvad der

i sidste instans nok kan give bedre teater. Publikum mærker, at her er ikke alene en flok skuespillere, der spiller sammen på scenen, de kan også lide at være sammen, på godt og ondt.

I Berlin så vi "Nord" på Volksbühne og var rygende uenige om, hvor fantastisk det var – nogen udvandrede, andre var hysterisk opløftede. Vi så Becketts "Slutspil" på Deutsches Theater, hvor vi også fik en rundvisning på denne kulturelle højborg i Tyskland. Og så var vi vidne til en stærkt grænsebrydende Moliere-forestilling på Schaubühne. Vi lod tankerne få frit løb på et visionsmøde, som vi holdt på hotellet. Og her var alle pludselig en anelse skarpere end normalt på de møder, vi holder to gange om året.

Odense Teater betalte noget af turen, DSF gav os lidt legater og vi betalte selv lidt af vores fyrstelige landsdelsscene-gage. En banal og enkel måde at arbejde med styrkelsen af et ensemble – og det virkede for os. Derfor dette lille postkort. ■

Peder Dahlgaard, tillidsmand for skuespillerne på Odense Teater.

DANSK SKUESPILLERFORBUND, STATENS TEATERSKOLES EFTER-UDDANNELSE OG FILMSKOLENS EFTERUDDANNELSE PRÆSENTERER KURSUS I KØBENHAVN MED WILLIAM ESPEER

Foto: Miklos Szabo

MASTER CLASS FOR INSTRUCTORS & ACTORS

Danish Actors Association, The National Theatre School – Continuing Education and the training department at the National Film School of Denmark proudly present a 6 days workshop with the legendary acting teacher **William Esper**. The workshop is aimed for 18 professional actors and 9 directors and is held at The National Film School of Denmark.

Acting teacher William Esper established The William Esper Studio in 1965. The studio is dedicated to the work of Sanford Meisner and William Esper. It is today ranked as one of the most respected professional actor training studios in America. All the work at the Studio is based on William Esper's 17-year association with Sanford Meisner, with whom he worked in close collaboration as both a teacher and director. In 1977 Mr. Esper founded the MFA and BFA Professional Actor Training Programs at Rutgers University.

THE MEISNER/ESPER METHOD:

In Russia, in the late 1800's, Constantine Stanislavski concluded that the acting he saw on stage was unnatural and affected. He devised a system to teach actors how to create characters and act realistically on stage. In the 1930's American actors were introduced to these methods and a handful formed a company called The Group Theatre - among them Sanford Meisner. Sanford Meisner went on to distill the acting process down to a few simple rules. Chief among the rules is behaving naturally under imaginary circumstances.

THE WORKSHOP

During the workshop actors and directors will work in groups

with improvisational exercises and written texts to guide the director and actor to a full realization of self and the building of a truthful acting instrument. The workshop will be held in English.

SEMINAR LEADER IS ACTRESS SARAH BOBERG.

Sarah Boberg graduated from William Esper Studio and is a member of Actors Studio in New York. On screen Sarah Boberg known for her performance in "White Night", "The Judge" (Dommeren), "The Bench" (Bænken), "Wallah Be" (Kald mig bare Aksel), "The Funeral" (Begravelsen), "A Place Nearby" (Her i Nærheden), "At the Faber" (Hotellet), "In Your Hands" (Forbrydelser) and "Defence" (Forsvar) (tv-episodes) among others.

On stage: "The Human Circle 3:1" (Personkreds 3) and "In Toscana" among others.

Tid:	Den 21. april - 26. april 2008, alle dage fra 9.30-16:00
Sted:	Den Danske Filmskoles Efteruddannelse
Antal deltagere:	18 skuespillere & 9 instruktører
Tilmeldingsfrist	Den 11. marts 2008 via http://efu.filmskolen.dk
Pris:	2.200 kr.

Læs mere på www.skuespillerforbundet.dk under kursuskatalog eller på efu.filmskolen.dk under kursusoversigt.

DANSESATSNING GAV EGNSTEATER I ROSKILDE

EN FLERÅRIG STRATEGISK SATSNING PÅ AT VISE, HVAD ET DANSETEATER KAN BIDRAGE MED I EN KOMMUNE, HAR GIVET BONUS FOR ÅBEN DANS, DER DEN 19. FEBRUAR HAVDE SIN FØRSTE PREMIERE SOM EGNSTEATER I ROSKILDE.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

Mandag den 3. december 2007 var en god dag hos Åben Dans, der på det tidspunkt holdt til i Dansens Hus i København. Prøverne til forestillingen "Closer" kunne gå i gang med den glade nyhed til danserne om, at Åben Dans fra 1. januar skulle være egnteater i Roskilde.

"Vi havde satset alt på at blive egnteater. Vi havde undladt at søge Scenekunstudvalget om penge til denne sæson, og enten ville "Closer" blive vores første forestilling som egnteater, eller også ville det være lukningen af Åben Dans," fortæller teaterleder Lisbeth Klixbüll og bliver suppleret af kunstnerisk leder Thomas Eisenhardt:

"Det var godt at satse, fordi det også udelukkede muligheden for, at Roskilde kunne sige "nej vi venter lige et år mere". Det var også godt for os selv at satse alt. Åben Dans har siden 1997 eksisteret på etårige bevillinger, og eventyret her var ligesom ved at være slut. Vi kunne ikke blive større, men kunne bare vente på at blive skubbet ud af Scenekunstudvalget, fordi der skulle nogle nye til."

Da byrådet i Roskilde den 28. november 2007 med 22 stemmer for og 6 imod vedtog at gøre Åben Dans til kommunens nye egnteater, var det resultatet af et årelangt strategisk arbejde fra danseteaterets side i tæt samarbejde med embedsmænd og aktører på den kulturelle scene.

NÆSTEN FOR SENT AT STOPPE

Allerede i 2004 sendte Lisbeth og Thomas et brev til kulturchefer i Roskilde Kommune med forslaget om at arbejde frem mod, at byen fik sit eget danseteater.

"Vejen ind har været at komme derned og arbejde så meget som muligt, at vise os frem for publikum, skoler, institutioner og

kulturlivet og demonstrere, at vi ikke er nogle københavnersnuder. På den måde har vi sådan set leget egnteater i to et halvt år allerede. Og da beslutningen skulle træffes, havde vi så stor opbakning i byen, at det næsten var for sent at stoppe," siger Thomas Eisenhardt om Åben Dans' flerårige charmeoffensiv i byen.

Både embedsmændene i Roskildes kulturforvaltning og Scenekunstudvalget har bakket danseteateret op under hele processen. Og det strategiske arbejde var aldrig lykkedes uden en bestyrelse, der også har kompetencer på det område.

"Men der har da været kriser undervejs - politiske ting, som var uden for vores rækkevidde. Vi har hele tiden været i front og taget initiativet og iværksat en række aktiviteter i Roskilde. Men her til sidst i beslutningsprocessen kunne vi ikke gøre noget mere, det var uden for vores hænder. Vi måtte bare håbe, at vores ambassadører dernede kunne gøre nok," siger Thomas Eisenhardt, der sammen med Lisbeth Klixbüll glæder sig over, at flertallet i byrådet var så stort.

FOKUS PÅ KROPPEN

Åben Dans rykkede reelt til Roskilde med premieren på "Closer", der opføres på spillestedet Gimle. Og i det første lange stykke tid vil Åben Dans arbejde i byen uden sin egen teaterbygning. Sæsonens børneforestilling kommer til at spille på byens bibliotek. På sigt skal der opføres bygninger til Åben Dans på den såkaldte Unicon-grund, hvor Roskilde satser på at skabe det kreative center "Musicon". Ud over scenen arbejder Åben Dans på at åbne to studier: et prøvelokale til danseteateret og et studie, hvor der hele tiden skal være aktiviteter, der har med kroppen at gøre.

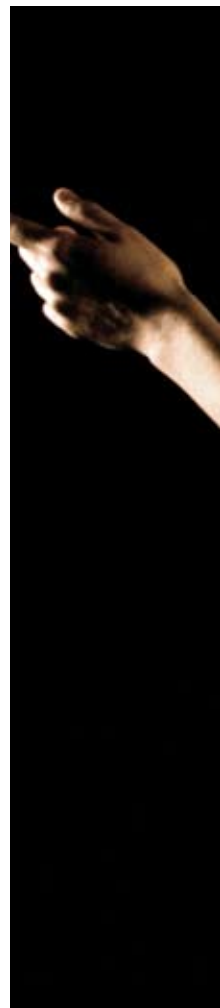

Foto: Natacha Thiara Rydvald

"Det kan være tango, break, ballet, thai chi, wellness eller aerobic. Vores penge skal selvfølgelig gå til den professionelle kunst. Men en del af Åben Dans' sideaktiviteter skal være at skabe et forum for brug af kroppen, der også kan tiltrække opmærksomhed," siger Thomas Eisenhardt.

Åben Dans i Roskilde vil hvert år lave en forestilling for voksne og en for børn. Derudover satser teateret på at være aktive og synlige i byens kulturliv, på skoler og institutioner. På den kunstneriske front er der ikke lagt op til de store ændringer, for som Lisbeth Klixbüll siger:

"Der har aldrig været ret meget "plejer" over vores forestillinger. De er meget forskellige, og det vil de blive ved med at være. Men typisk har vi nykomponeret musik og ofte livemusik, og det vil vi fortsætte med, ligesom vi også fremover vil sammensætte grupper til de enkelte forestillinger," siger Lisbeth og Thomas tilføjer:

"Vi vil gerne skabe en flod frem for at skabe en sø. Vi vil tiltrække kreative kræfter, som er her i en periode og så drager videre - og måske vender tilbage engang. Hver gang vi laver en produktion, tænker vi i at sammensætte en gruppe med både traditionsbærere og fornyere."

Han satser også på, at egnsteater-bevillingen kan give muligheden for at arbejde over flere år med at skabe en forestilling.

GODT FOR DANSEN

Så vidt Lisbeth Klixbüll og Thomas Eisenhardt ved er Åben Dans det eneste danse-egnsteater i Danmark. De mener begge, at det er et gennembrud for dansen, at en kommune vælger at satse på danseteater.

"Det er særlig stort, at det er dans. 95 procent af producent-

miljøet har ligget i København, og så er der lidt i Århus. Dans er et storbyfænomen, og det er helt nyt, at der kommer noget ud og ligge et andet sted. Og vi kommer jo ikke ud som konkurrent til andre egnsteatre, men som et supplement. Næsten alle penge til dans i Danmark kommer fra Scenekunstudvalget. Dansen har svært ved at udvikle sig videre på den måde, og vi håber, at andre danseteatre og kommuner kunne få samme ide som os," siger Lisbeth Klixbüll.

Hun glæder sig også over, at Åben Dans ikke længere er på listen over danseprojekter, der støttes af Scenekunstudvalget. "Vi lå jo og spærrede for mange andre med den støtte, vi fik. Det var godt at se i år, hvor mange nye, der havde fået penge, og at vi ikke længere var der. Det er også noget godt for dansen, som vi har medvirket til," siger hun. ■

ÅBEN DANS I ROSKILDE

Fra 1. januar 2008 blev Åben Dans egnsteater i Roskilde. Den første premiere som egnsteater var forestillingen "Closer" på Gimle. Sæsonens børneforestilling "Mig Dig Os" bliver for de allermindste børn – fra ½ år til 3 år.

Teateret skal med tiden have bygninger på den såkaldte Unicon-grund, hvor Roskilde Kommune satser på at skabe Musicon/Den levende bydel.

Åben Dans får i 2008 et tilskud på 2,4 mio. kr., og over den kommende fireårige periode stiger tilskuddet gradvist, så det i 2011 er på 4,9 mio. kr.

"Teater skal altid være underholdende, for der er ikke nødvendigvis en modsætning mellem det underholdende og, at de problematikker, der beskrives, afspejler det omgivende samfund. Man kan sagtens spille 'Sommer i Tyrol', hvis der er en mening med det ud over at sælge billetter. Teatret skal være en aktiv del af samfundet i stedet for at være et alternativ til det samme samfund. Teatret er ikke bare en tidslomme, men bør kunne lægge rum til videre debat."

Christoffer Berdal

FIRE ÅR MED FAMILIEN GREGERSEN

"VI KENDER IKKE VORES HISTORIE," SIGER INSTRUKTØREN CHRISTOFFER BERDAL, DER PEGER PÅ, AT EN STØRRE FORSTÅELSE AF VORES FORTID KAN VÆRE VEJEN FREM FOR ET SAMFUND, DER MANGLER FÆLLES VÆRDIER AT SAMLES OM. DEN 29. FEBRUAR HAR HAN PREMIERE PÅ FJERDE OG SIDSTE DEL AF GREGERSEN SAGAEN, DER DENNE GANG STRÆKKER SIG OVER FEM ÅRTIER I EN MARATHONFORESTILLING PÅ SYV TIMER.

Af Lars Lippert

■ Britta og Rune har knas i parforholdet. På overfladen ser det fint ud, Britta er gravid med deres første barn, men har fået den tanke, at Rune, ikke vil kunne ofre sig tilstrækkeligt for barnet – han er jo mand! For barnets skyld har hun derfor besluttet sig for at flytte fra deres fælles lejlighed. Rune, der er i fuld gang med at lægge vasketøj sammen, spørger lettere chokeret til samkvemsret med deres kommende førstefødte... Britta tøver – det kan ikke komme på tale de første tre år! For barnets skyld vel at mærke.

Vi befinder os i starten af 1970'erne, hvor en spirende kvindebevægelse vender op og ned på kernefamilier og kønsroller. Scenen udspiller sig foreløbig i en prøvesal på Aarhus Teater, hvor skuespillerne Sarah Gottlieb og Søren Byder, gør de første famlende forsøg på at give Britta og Rune liv.

Sceneliv har fået lov til at overvære en af de første arrangementsprøver på "Gregersen Sagaen – hele historien", Aarhus Teaters store satsning gennem de sidste fire år. Instruktøren Christoffer Berdal og skuespillerne diskuterer ivrigt. En replik skæres ud, men sættes ind igen, da først skuespillerne kommer "ud på gulvet". Der arbejdes intenst og inspireret, for det er tydeligvis et materiale, der sætter gang i den kunstneriske proces hos både skuespillere og instruktør.

Forløsningsen kommer den 29. februar, når stykket får premiere. Det bliver fjerde og sidste del af sagaen om familien Gregersen, og denne gang nøjes man ikke bare med at spille fjerde del, men tager hele historien, så forestillingen kommer til at vare ikke mindre end syv timer.

Berdal idéen med at overføre Christian Kampmanns monumentale hovedværk til scenen. Det var dog først, da Madeleine Røn Juul indtog chefstolen på Aarhus Teater i 2004, og han blev en fast del af dramaturgiatet, at idéen fik fast form, som en teaterføljeton over fire år.

"En af Madeleines idéer var at fortælle historien om, hvem vi er som danskere i dag, hvad det er for et fundament, vi står på. Og der er Kampmanns historie rigtig god. Bøgerne starter i 1956 og slutter i 1974. I år har vi så en krølle på, så vi slutter nytårsaften 1999. Men det er dramatikerens Peter Asmussens tildigtning, ellers er det udelukkende bøgerne, der er forlæg for hans manuskript."

Christoffer mener, at netop de tyve år, som bøgerne handler om, er interessante, fordi de beskriver udviklingen fra det gamle patriarkat til opgøret med de gamle dogmer og autoriteter.

"68-oprøret var jo fuldstændig sundt, men det krævede også så mange kræfter, at det nok lykkedes i forhold til den personlige frihed, kønnenes ligestilling og den seksuelle frigørelse, men ikke når det handler om at skabe nye fælles værdier, vi kan samles om. Det tomrum står vi stadig i og dermed også over for den udfordring, det er på ny at skulle rejse nogen fælles værdier," siger instruktøren og tilføjer:

"Vi kender ikke vores historie, den er forsvundet for os på mange måder – vi nøjes i stigende grad med korttidshukommel-

EN TEATERFØLJETON

Allerede tilbage på teaterskolen, hvor han blev færdig i 1998, fik

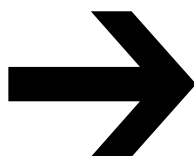

Foto: Jan Jul / Aarhus Teater

sen, og det har sine omkostninger. Derfor er det interessant at gå tilbage og se på de her år i forhold til vores egen tid, for at komme videre og finde nye veje – få et praj om hvad det er for diskussioner, det vil være vigtigt at rejse kollektivt og i fællesskabet.”

IKKE ET NOSTALGISK TILBAGEBLIK

Udgangspunktet for at fortælle historien har altså først og fremmest været at spejle vores nutidssamfund. Det har været vigtigt i opsætningen og i valget af formsprog at sætte fokus på det publikum, der sidder i salen i 2008.

”Hensigten har ikke været at lave et nostalgisk tilbageblik til de ”søde 50’ere” eller de mere skræmmende eller frigjorte 60’ere. Det er kun interessant at fortælle den historie for at forstå noget om os i dag,” understreger Christoffer Berdal, der bl.a. har valgt at kombinere de naturalistiske spillescener med live-video.

”Teatret har i forhold til f.eks. tv nogle helt andre muligheder, fordi det lever af en række nu’er, og dermed bedre kan fortælle om den verden, vi er i nu, selvom historien på overfladen handler om fortiden,” forklarer Christoffer Berdal.

EN FOLKELIG SUCCES

Mens filmen ”Familien Gregersen”, der havde premiere samtidig med, at prøverne på første del gik i gang på teatret, fik en blandet modtagelse, har stykket været en stor succes. Gregersen Sagaen er oven i købet blevet fremhævet som en af årsagerne til den positive fremgang, som Aarhus Teater har oplevet de seneste år både kunstnerisk og økonomisk.

Det var dog ikke helt så indlysende før den første premiere i 2004.

”Jeg er altid meget nervøs før en premiere, men dengang var det virkelig slemt. Jeg ved slet ikke, hvad vi skulle have gjort, hvis det var blevet en fiasko. På den måde har det både været meget skræmmende og fantastisk at arbejde med projektet. Og lige nu er det selvfølgelig mærkeligt at skulle afslutte det,” fortæller Christof-

fer, der i forståelse med teatrets ledelse besluttede at spille hele stykket som en sammenhængende marathonteststilling. Med en bearbejdelse af de første tre dele er han dog ikke i tvivl om, at de som har set de tre første forestillinger, alligevel vil få en stor oplevelse.

NOTERNE KAN GODT BLIVE ET PROBLEM

Med ikke mindre end 22 skuespillere på rollelisten har det ikke været muligt at undgå udskiftninger undervejs.

"Hver gang nogen skal erstattes, er det selvfølgelig ærgerligt, men jeg synes, vi har fået vendt det til også at være en gave. De nye byder jo ind med en ny energi, som bidrager til de andre på scenen."

At have de mange skuespillere på scenen i syv timer i en forestilling er noget af en logistik opgave. Det har bl.a. været nødvendigt med en dispensation fra DSF, så man kan lave de 10-timers prøver, der skal til i slutningen af forløbet.

"Jeg regner med, at vi får fire fulde gennemspilninger og en forpremiere. Men bare det at give noter i den forbindelse bliver noget af en opgave, som jeg ikke helt har udtænkt endnu. Det er samtidig en svær opgave rent teknisk for teatret, så prøveplanen har f.eks. ligget klar siden oktober, for bare at få nogenlunde styr på produktionen. Alt er gange fire – prøver, kostumeprøver, sminke osv."

Et af de kunstneriske valg er at lade de samme skuespillere spille deres karakterer i alle aldre. Det gælder især de fem, der spiller børnene i familien. De starter som 13-14-årige i første del og gennemgår så en udvikling på over 40 år.

"Vi har castet folk, så de har den alder, de har, der hvor børnene slutter i starten af 1970'erne. Så først spiller de yngre end sig selv, og så bliver der i denne her udgave et hop igen til der, hvor vi slutter i 1999. Det er en udfordring, men også en gave at skulle gestalte det stræk. Teatret kan jo netop det her med alder og spring i tid – publikum er med på det. På film og tv havde det krævet en anden form for naturalisme."

EN STOR FAMILIE – PÅ GODT OG ONDT

For både de 22 medvirkende skuespillere og instruktøren har netop det at arbejde med de samme figurer igennem fire år været en særlig oplevelse.

"Det har været en fantastisk rejse at være på sammen med hele holdet. Man kan også mærke, at skuespillerne går til det på en anden måde efterhånden. Det er som om, at holdet er blevet en slags familie, selvom det kan lyde lidt specielt. Der er et hav af tutti-scener eller store selskabsscener undervejs, og der er det tydeligt at mærke, hvordan de medvirkende finder deres pladser fuldstændig som en familie, der kender hinanden indgående på godt og ondt," smågriner Christoffer Berdal og ligner en lille smule den "gamle onkel", der sidder i hjørnet på sin stol og nyder familien.

Han lægger da heller ikke skjul på, at arbejdet med "Gregen" har haft stor betydning for ham.

"I takt med at jeg også har opdaget nye ting om både karaktererne og om historien, er jeg på sin vis også blevet konfronteret med alt det, der er sket med mig i de her fem år, hvor projektet har været undervejs. Det er klart, at mit afsæt for at fortælle historien også er blevet anderledes i takt med, at jeg selv har forandret mig i de fem år, der er gået. Det er en gave at få lov til at udvikle sig og vokse med et stof. Det gælder selvfølgelig også skuespillerne, og på den måde er det en ret unik oplevelse," slutter Christoffer Berdal, inden han igen går ind til dagens prøver, der bl.a. indbefatter balladen om Britta og Rune. ■

BLÅ BOG:

Christoffer Berdal, født 1967, blev uddannet som instruktør fra Statens Teaterskole i 1998. Som afgangsforestilling iscenesatte han Nicolas Bros stykke "Den Biologiske Abe", og det samarbejde fortsatte de med endnu tre stykker på Mammuteatret. Arbejdede også på andre scener som Mungo Park og Får 302, og senere kom også de større teatre med.

Efterhånden har Berdal fået en central placering i dansk teater, som en af de mest anvendte instruktører med en imponerende spændvidde lige fra "Vinden i Piletræerne" i en storstilet opsætning på Det kgl. Teaters Gamle Scene til "Den grønne elevator" i en togvogn i Tisvilde – fra klassikere som "Mågen" til "Erasmus Montanus" og musicalen "Cabaret". Senest i denne sæson har han sat "I Toscana" op på Plan-B og "Propaganda" på Edison.

Summer 2009: Artistic Mission Completed . . . Who is next?

Vi leder efter den næste kurator til Camp X - sæson 2009/10/11.

Gode bud skal sendes til os senest den 3. marts 2008.

Se mere på www.campx.dk

Camp X Internationalt
samtidsteater

SCENEKUNSTENS UDVIKLINGSCENTER

Odsherred Teaterskole

**FORSLÅ KURSER ELLER KOM OP OG BRUG VORE FÆLLES
UDVIKLINGSCENTER – FÅ JOBCENTRET OG FONDE TIL AT BETALE
FOR DINE KURSER - RING TIL OS, SÅ HJÆLPER VI.**

15.03 - 22.03 BRECHT – SANG OG FORTOLKNING – v. SONJA KEHLER

25.03 - 27.03 FORUMTEATER FOR BEGYNDERE v. HENRIK LAUGE, STEEN HÅKON

13.04 - 15.04 FORUMTEATER/JOKERROLLEN v. KATRIN BYREUS

21-04 – 23.04 SPEAK v. LARS THIESGAARD

07.04 - 11.04 TV – FILM MODULERNE v. JØRN FAURSCHOU

ISCENESÆTTELSE/INSTRUKTØR MODULERNE v. VIBEKE WREDE

(1.) 25.04 – 27.04: SCENEKUNSTENS PARAMETRE

(2.) 09.05 – 11.05: KONCEPTUDVIKLING

(3.) 02.06 – 08.06: PERSONINSTRUKTION

TILMELD DIG VORES NYHEDSBREV PÅ

www.nyscenekunst.dk

FILMSEMINAR 2008

7 DØGNS INTERNATKURSUS PÅ DEN EUROPÆISKE FILMHØJSKOLE, EBELTOFT.

FRA LØRDAG DEN 14. JUNI TIL OG MED LØRDAG DEN 21. JUNI 2008.

SE MERE I NÆSTE NUMMER AF SCENELIV OG HOLD ØJE MED
WWW.SKUESPILLERFORBUNDET.DK

BOXEN – KUN FOR BØRN SØGER GÆSTESPIL

folketeatret.dk's lille åbne intime børnescene
"BOXEN – kun for børn" søger gæstespil til sæson 2008/09.
Henvendelse til: Synne Henriques
Mail: synne@folketeatret.dk el. Tlf. 38 34 55 55

LEJLIGHED SØGES

Teater Refleksion søger lejlighed i København til fremleje i perioden
13. – 30. April 2008.

Kontakt Bjarne på tlf. 86 24 05 72

LEJLIGHED TIL TEATRE OG KUNSTNERE

Lille hyggelig møbleret lejlighed med altan og 2 min. til metro, 5 min til stranden og 10 min til lufthavnen udlejes i kortere perioder.

Ring til Nynne på tlf. 26 27 14 97

SOMMERHUS NÆR SKAGEN UDLEJES

Totalrenoveret husmandssted på 124 m² ligger ud til åbne marker og 2 km fra vandet udlejes på ugebasis. Brændeovne / vaskemaskine og tørretumbler. Pris kr. 3.000,- pr. uge **inkl. forbrug**.

Torben Sekov. Telefon: 40 11 60 46

BERLINER LEJLIGHED

Udlejes: Lys 4. sals lejlighed på 50 m², lige midt i centrum af Kreuzberg 36. Indeholder: 2 vær, spisekøkken, karbad og vaske-maskine.
Udlejes billigt i kortere eller længere perioder.

Rasmus Munch. Telefon: 28 93 96 60
munch.rasmus@gmail.com

RUNDE FØDSELSDAGE

JENS ARENTZEN	50 ÅR	2. MARTS
JOAN LIS HENNINGSEN	60 ÅR	4. MARTS
ELIN REIMER	80 ÅR	7. MARTS
OLE SVANE THESTRUP	60 ÅR	12. MARTS
PIA MOURIER	50 ÅR	13. MARTS
ULLA KOPPEL	60 ÅR	18. MARTS
STEVE PALMQUIST	50 ÅR	19. MARTS
DORTE HØJSTED	50 ÅR	20. MARTS
EJNAR BRUND GENSØ	50 ÅR	21. MARTS
HANS CHR. ÆGIDIUS	75 ÅR	24. MARTS

Sommerproduktion søges

Mangler I en erfaren sufflør, instruktørassistent, produktionskoordinator eller administrator til jeres revy eller sommerteater, så kontakt mig venligst på **60 17 77 57**.

Jeg glæder mig til at høre fra jer.
Mange hilsner Susanne

NY E-MAIL ELLER ADRESSE?

HUSK AT FORTÆLLE DANSK SKUESPILLERFORBUND, HVIS DU SKIFTER E-MAIL ELLER FLYTTER. SÅ ER DU SIKKER PÅ BÅDE AT MODTAGE E-MAILS MED INFORMATION FRA FORBUNDET SAMT MEDLEMSBLADET SCENELIV. DU MÅ OGSÅ GERNE GIVE OS BESKED, HVIS DU SKIFTER TELEFONNUMMER.

MAGASINET SCENELIV

Udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 10 gange årligt fra september til juni. Oplag: 3300 eks. - Abonnement: 375 kr. p.a.

MAGASINET SCENELIV
Dansk Skuespillerforbund, Sankt Knuds Vej 26, 1903 Frederiksberg C.
Telefon: 33 24 22 00 / Fax: 33 24 81 59
man.-fre. 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk
Artikler, læserbreve o.lign. sendes til: pmm@skuespillerforbundet.dk
Redaktion: Pia Møller Munksgaard, Henrik Petersen (ansv.).
Tryk: Print Division.
Design: bilgravbilgrav.

ANNONCEPRISER & FORMATER (b x h. mm):

Helsides annonce	(170 x 270)	kr. 8.000
2/3 sides annonce	(170 x 192)	kr. 5.500
Top-annonce	(170 x 60)	kr. 1.500
VISITKORT-annonce	(83 x 42)	kr. 500

Medlemsannoncer – max. 350 tegn incl. mellemrum (sommerhus o.lign.): kr. 200,-.

Annoncemateriale skal afleveres reproklart, digitalt på CD eller mail i pdf-format.
Alle priser tillægges moms og evt. farvetillæg.
Særlige annoncønsker:
Kontakt Tine Fangel - tlf. 33 24 22 00

DSF'S BESTYRELSE 2006/07

Henrik Petersen (formand)	44 44 99 24
Katja Elgaard Holm (næstfor.)	26 14 41 18
Lars Lippert (næstfor.)	21 48 06 12
Heine Ankerdal	40 91 49 14
Julie Carlsen	38 88 80 60
Anne Voigt Christiansen	86 11 88 92
Philippe I. Christiansen	32 96 56 77
Christian Damsgaard	38 33 88 20
Ane Marie Fjelstrup	354 2 48 17
Lars Huniche	354 3 90 95
Henrik Jandorf	30 23 44 32
Laura Kold	51 92 11 04
Lars Lønnerup	66 18 29 19
Johannes Mannov	36 34 15 56
Ina-Miriam Rosenbaum	33 14 20 47

DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Henrik Petersen
Direktør: Mikael Waldorff
Kommunikationschef: Pia Møller Munksgaard
Bogholder: Lis Jespersen
Regnskabsfører: Heidi Holm Madsen
Juridiske konsulenter: Maj Hagstrøm og Nanna Klingsholm
Forbundsjurister: Berit Lassen, Magnus Homann Poulsen
Social Konsulent: Marianne Breitenbach
Kursus- og Legatsekretær: Karin Iwersen
Sekretær for formand og direktør: Tine Fangel
Omstilling/Sekretær: Hanne Arlund Jensen

FILMEX' SEKRETARIAT

Forretningsfører: Sven Kromann-Rasmussen
Sekretærer: Jette Rydder, Kristine Staffeldt og Sengül Kaya

Pics. 'Bodbrølup', Gladsaxe Ny Teater, med bla. Rebekka Owe. Foto: presserum/GT

DEADLINE SCENELIV MARTS: 29. FEBRUAR

HOLLYWOOD

NÆSTE NUMMER AF SCENELIV: DEN SNART FIRE MÅNEDER LANGE STREJKE BLANDT HOLLYWOODS MANUSKRIPTFORFATTERE HANDLER OM RETTIGHEDER PÅ NYE MEDIER OG PLATFORME. DE AMERIKANSKE SKUESPILLERE STÅR I 2008 OVER FOR LIGNENDE FORHANDLINGER MED ARBEJDSGIVERNE. OGSÅ HERHJEMME SKAL SKUESPILLERFORBUNDET FORHOLDE SIG TIL, HVORDAN BRUGEN I NYE MEDIER SKAL HONORERES.

ELEVER SKAL UDDANNES TIL KUNST

Skal elever på de kunstneriske uddannelser uddannes i andet end kunst, f.eks. hvordan de kan bruge deres kompetencer i en række andre fag? Den nyeste beskæftigelsesrapport fra Kulturministeriet, der beskriver de nyuddannedes tilknytning til arbejdsmarkedet, viser, at det tager et stykke tid for de nyuddannede kunstnere at få fodfæste. Ledigheden for relativt nyuddannede svingede i 2006 fra 11,7 procent for elever fra Det Fynske Musikkonservatorium og til 33 procent for elever fra Skuespiller-skolen ved Aarhus Teater.

Man kommer ikke uden om, at procenttallene er høje på skuespillerskolerne. Men man skal være opmærksom på, at disse skoler også har det laveste antal elever; faktisk udgør én elev et tocifret procenttal. Derfor varierer tallene meget fra år til år mellem skolerne, og det er interessant at bemærke, at f.eks. skuespillerne på trods af meget høje ledighedstal repræsenterer de bedste gennemsnitsindtægter.

Men i en periode, hvor ledige scenekunstnere straks sendes ud i faste job i andre brancher, bliver det spørgsmål, jeg stiller øverst, endnu mere aktuelt. For gør uddannelserne så ikke eleverne en tjeneste ved at hjælpe dem til bedre at klare sig i andre brancher, der er beslægtede med den kunstneriske?

Det glæder mig at høre svaret fra lederen af skuespillerskolen i Århus, Eva Jørgensen, og leder af Filmskolen, Poul Nesgaard. Begge har svaret med et rungende nej, og det skal der også lyde fra min side.

Det vil have fatale følger for den kunstneriske kvalitet, hvis skolerne i uddannelsesforløbet ikke 100 procent investerer kræfterne i at skabe så gode kunstnere som muligt. Det er dyre uddannelser, der optager ganske få elever om året, og de har til formål at skabe den allermest kvalificerede arbejdskraft til det kunstneriske arbejdsmarked – ikke at skabe arbejdskraft til alle mulige andre arbejdsmarkeder.

Det vil være nedbrydende for moral og ambitio-

ner, hvis eleverne allerede under uddannelsen får at vide, at de måske nok bliver uddannet i skuespil, men de skal altså også lige lære lidt om coaching og kommunikation – just in case. De skal selvfølgelig uddannes til at blive så dygtige kunstnere som overhovedet muligt, ellers er pengene spildt, og publikum må nøjes med det næstbedste på scenerne, og i film og tv.

Man skal selvfølgelig ikke stikke de unge blå i øjnene og bilde dem ind, at de alle sammen straks vil blive fastansat på Det Kgl. Teater – eller bare have kunstnerisk arbejde året rundt. Skolerne skal tegne et realistisk billede af det arbejdsmarked, der venter. Og de unge skal vide, at deres kompetencer kan bruges på mange forskellige måder, så de kommer ud fra skolen med et åbent sind.

Men opgaven med at hjælpe unge kunstnere til at supplere deres kunst med job i beslægtede erhverv er ikke uddannelsernes. Det er snarere Dansk Skuespillerforbunds, og det er da også et område, som vi i en del år har haft fokus på. Blandt andet igennem vores samarbejde med Musikerforbundet om Artlab, som har hjulpet mange scenekunstnere. Også vores tanker om vikarbureau eller jobbank, som er omtalt i dette blad, er et skridt i denne retning.

Så lad os om den opgave – og uddannelserne om at skabe de bedst mulige kunstnere til gavn og glæde for vores samfund. ■

*Henrik Petersen,
formand for Dansk Skuespillerforbund*

SPEJLVENDT

Gør det en forskel at være forskellige?

Hvis jeg var dig og du var mig ville alt sammen
være meget lettere...

Med:

Nina Christrup
Judith Rothenborg

Spilletidspunkter:

28. Februar - 24. Marts 2008
Mandag - torsdag kl. 09:30 og 11:30
Fredag kl. 09:30 og 18:00
Søndag kl. 14:00 og 16:00

Instruktion:

Henriette Holm Pathare

Billetpriser:

Løssalg - 165 kr.
Unge under 25 år - samt medlemmer
og personale fra DSF - 100 kr.
T30 - min. 4 pers. u. 25 år - 30 kroner
Rabat for grupper (min. 10 personer)

Scenografi:

Malene Bjelke

taastrupteater.dk

BILLETTER: 43352771 · BILLET@TAASTRUPTEATER.DK · WWW.BILLETNET.DK
TAASTRUP TEATER · KJELD ABELLS PLADS · 2630 TAASTRUP

RETURERES VED VARIG ADRESSEÆNDRING

SCENELIV 42573
DANSK SKUESPILLERFORBUND,
SANKT KNUDS VEJ 26, 1903 FREDERIKSBERG C
ISSN: 1902-5076